

جهاد آموزش برای پرورش نخبگان

نگاهی به جهاد آموزشی «انجمن مردمی یاس» که در پی برقراری عدالت آموزشی در حاشیه شهر است

گزارش روز

زهره شاریاتی روزنامه‌نگار

«یاس» جایی برای خدمت‌رسانی عادلانه... ویژه دغدغه‌مندان برقراری عدالت آموزشی. اگر فردی دغدغه‌مند در حوزه مسئولیت اجتماعی و برقراری عدالت به‌ویژه عدالت آموزشی و به کارهای جهادی و داوطلبانه علاقه‌مند هستند، به خانواده یاس بپیوندید... «همین فراخوان متفاوت کافی است تا مخاطب بداند با یک گروه جهادی خاص روبه‌روست؛ مجموعه‌ای موفق که با ارسال طرح‌های فعالیتش در رویداد استانی گنج (گروه‌های ناب جهادی در استان خراسان رضوی)، از بین ۳۲۴ طرح مسئله‌محور در موضوع‌ها و قالب‌های گوناگون، به‌عنوان طرح برتر و در رویداد ملی «جهادگران محیا» نیز به‌عنوان دومین گروه برتر جهادی مسئله‌محور فعال در حاشیه‌شهر کشور انتخاب‌شده است. وحید یامین پور نیز که یکی از داوران رویداد و در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ جزو سه نویسنده پرفروش ایران بوده و اکنون هم دبیر کارگروه تحول فرهنگی و معاون امور جوانان وزارت ورزش و جوانان است، درباره این مجموعه مردمی در صفحه شخصی‌اش نوشت: «به‌همه جوانانی که به‌مرحله پایانی راه پیدا کردند، به‌خصوص سه گروه برگزیده و به‌طور ویژه به‌رتبه دوم، یاوران اندیشه‌ساز (از سمن‌های جوانان) تبریک عرض می‌کنم. عالی بودید. تایی‌شود باید به‌عنوان مدل موفق تشکل جوانان تکثیر شوید. خودم راه حمایت از شما-موظف می‌دانم.» صحبت از سازمان مردم‌نهاد «یاوران اندیشه‌ساز» با نام اختصاری «یاس» است که از دی‌ماه ۱۳۹۶ به‌همت دو جوان دهه‌هفتادی و با شعار «خدمت‌رسانی برای عدالت و پیشرفت، آغاز به کار کرده است. در گزارش پیش‌رو با چند تن از دست‌اندرکاران و مخاطبان این سمن موفق همراه شده ایم تا از جزئیات کارشان بیشتر بدانیم.

شکل‌گیری با دغدغه رفع تبعیض آموزشی و فرهنگی انجمن دانشجویی و سازمان مردم‌نهاد یاس (یاوران اندیشه‌ساز) حاصل آشنایی اتفاقی دو دانشجوی پزشکی به نام سجاد سهیلی و امیررضا بابک است که دغدغه‌مندی‌شان درباره رفع تبعیض آموزشی و فرهنگی، بهانه شکل‌گیری این انجمن مسئله‌محور شد. از نظر مسئولان این مجموعه، هر کس در هر جایگاه و موقعیتی و با هر میزان توانمندی می‌تواند به دیگران کمک کند. به همین دلیل درصددند که بستری برای همه فراهم کنند تا در هر حوزه‌ای که می‌توانند، مفید و مؤثر واقع شوند. اعضا و نیروهای این مجموعه که حدود سیصد نفر از دانشجویان، طلاب و فعالان دغدغه‌مند هستند، افزون بر ارائه خدمت به محرومان، برای کاهش فاصله و ناآگاهی نخبگان دانشگاهی از مسائل مردم نیز تلاش می‌کنند و در واقع سفیران این انجمن کارگرهای آموزشی و تربیتی

مؤسس گروه جهادی یاس که برای راهبری بهتر کارهای آن از دانشگاه دولتی سبزوار انصراف داده و در دانشگاه آزاد مشهد مشغول ادامه تحصیل شده است، بیان می‌کند: همه این‌ها برای این است که فراگیران در نهایت بتوانند با رتبه‌های خوب به رشته‌های خوب و عرصه اثرگذاری اجتماعی وارد شوند تا به‌عنوان افرادی که محرومیت را با همه وجود درک کرده‌اند، به نفع طبقات محروم جامعه اقدامات مؤثری انجام دهند. از سوی دیگر، دانشجویانی هم که به‌عنوان همکار وارد این مجموعه می‌شوند، برایشان بستر خدمت‌تعریف می‌شود تا از این طریق با مسائل روبه‌رو شوند و در فرایند تفکر برای ارائه راه‌حل، به‌خلاقیت و چالش‌های ذهنی برخورد کنند و برای پرکردن این خلأها و چالش‌ها، به‌عالم‌نظر بگردند و رابطه‌ای دیاکتیک بین عمل و نظرشان ایجاد کنند تا در نهایت این فرایند سبب رشدشان شود. همچنین در این مسیر از کارگاه‌های توسعه فردی و آموزش مهارت‌های اجتماعی و دعوت از متفکران و صاحب‌نظران گرفته تا جلسات مباحثه، هم‌اندیشی، کرسی آزاداندیشی، تربیون آزاد، نقد و بررسی فیلم و کتابخانه شامل ۳ هزار جلد کتاب در موضوع‌های متنوع، هیئت‌نخبگانی هفتگی، بازخوانی و تفسیر موضوعی قرآن و نهج البلاغه، اردوی تفریحی و زیارتی و جهادی، فعالیت‌های اقتصادی دانش‌بنیان و... بهره‌مند هستند. «یاس» بنا دارد تا در آینده با توجه به خلأهای موجود در نظام تعلیم و تربیت کشور، مدلی رابر مبنای تعالیم اسلامی و فرهنگ ایرانی ارائه دهد.

رتبه‌های برتری که سید ذهنی دانش‌آموزان محروم برای موفقیت رامی‌شکنند

فاطمه تبادکاتی، عضو هیئت‌مدیره انجمن «یاس» نیز که از همان ابتدای شکل‌گیری با انجمن همراه شده است، از آموزش بیش از ۲ هزار نفر در حدود شش سال فعالیت «یاس» خبر می‌دهد و می‌گوید: «با توجه به هدف اصلی انجمن و اینکه بنا نیست در امر تعلیم و تربیت از حاکمیت مسئولیت‌زدایی کنیم، فقط به دانش‌آموزان نخبه یا مستعد نخبگی که در فرایند گزینش (مدل بیش از ۱۷۰ آزمون تعیین سطح، تست‌های ای‌کیو و ای‌کیو، مصاحبه) شناخته می‌شوند، خدمات ارائه می‌کنیم؛ هر چند همین دانش‌آموزان نیز تعدادشان کم نیست و تقریباً در هر منطقه تائیمی از دانش‌آموزان را شامل می‌شوند و به رتبه‌های کمتر از هزار کنکور دست می‌یابند و سد ذهنی دیگر دانش‌آموزان مبنی بر «ما محرومان نمی‌توانیم، رامی‌شکنند. در این میان موارد بسیاری داشته‌ایم که دانش‌آموزان پس از ورود به دانشگاه، به‌عنوان مدرس ارتباطشان را با انجمن حفظ کرده‌اند و حضور فعال دارند. مدرسان انجمن نیز با اینکه معمولاً از دانشجویان نخبه و رتبه‌های برتر هستند، به شیوه‌های گوناگون و مستمر از هر جهت در حال ارتقا هستند. زیرا ارتباط سالم و اثرگذاری آن‌ها بر دانش‌آموزان برای ما اهمیت دارد.

آمدن تانجات بخش یاسم

حانیه صمدی، مسئول کارگروه هنری (یاس) و از مدرسان دهه‌هشتادی این سازمان مردم‌نهاد که خود دوران تحصیل را با کمبود امکانات و محرومیت آموزشی گذرانده است، می‌گوید: به‌دلیل نبود دبیرستان (رشته‌های نظری) در محل سکونت‌مان، ناگزیر سه سال به‌روستای دیگری رقتن تا بتوانم در رشته تجربی دیپلم بگیرم. آن‌هم درحالی‌که از یک‌سوم معلم‌ها ضعیف بودند (به حدی که ما دانش‌آموزان به‌راحتی از آن‌ها اشکال می‌گرفتیم) و از سوی دیگر از امکانات یاختی مشاوره تحصیلی محروم بودیم. به‌همین دلیل وقتی با گروه «یاس» آشنا شدم، فوری به آن‌ها پیوستم تا در حد توان، دانش‌آموزان را از محرومیتی که خود داشتم، نجات بدهم. من و دیگر همکارانم آن‌قدر برای این مهم مشتاقیم که دوست داریم حتی در تابستان هم به‌بهانه آموزش دادن مهارت‌های هنری پیش دانش‌آموزانمان باشیم. آن‌ها هم وقتی خلاقیت‌ها و روش‌های جدید ما در تدریس رامی‌بینند، ذوق زده و بیش از پیش مشتاق یادگیری می‌شوند.

عکس:مهرداد سنگانی-شهرآر

● وجوه تمایز یاس با نظام آموزش رسمی او که از سال ۱۳۹۹ با سمن «یاس»، همکاری می‌کند، از کمک‌نکردن آموزش و پرورش (حتی در حد شناسایی دانش‌آموزان مستعد) با این مجموعه‌گلابه‌مند است و درباره تعامل مدرسان و دانش‌آموزان و تفاوت‌های آن با نظام آموزش رسمی، یادآوری می‌کند: از آنجا که مکان ثابتی برای برگزاری کلاس‌ها نداریم، معمولاً از مساجد یا کانون‌ها استفاده می‌کنیم. با وجود این، فقط به آموزش رسمی بسنده نمی‌کنیم، بلکه طی دوسه ساعت آموزش تربیتی، با بچه‌ها بازی‌های مختلف انجام می‌دهیم و کاملاً صمیمی می‌شویم که در آموزش و پرورش خیلی کم این اتفاق رخ می‌دهد. از سوی دیگر، اینجا نظارت خوبی بر اخلاق، رفتار و تدریس مدرسان وجود دارد و مدرسان موظف‌اند وضعیت کلاس را هر روز با جزئیات گزارش دهند.

خانواده‌ها هم پای کار هستند

صمدی در ادامه با اشاره به کارگروه هنری می‌گوید: علاوه بر دانش‌آموزان، خانواده‌هایشان هم می‌توانند از کلاس‌های هنری ما استفاده کنند تا هم مهارتی کسب کنند و هم برایشان اشتغال زایی و کسب درآمد داشته باشد. سال اول چون تجربه نداشتیم، آموزش‌ها را کاملاً رایگان ارائه می‌دادیم که باعث می‌شد شرکت‌کنندگان آن را جدی بگیرند و بها ندهند، درحالی‌که ما بهترین مربی‌ها را برایشان آورده بودیم، ولی به تازگی هزینه ناچیزی دریافت می‌کنیم و تعهد می‌دهند که بیش از دو جلسه غیبت نداشته باشند. در پایان هر دوره، ما هم به فراگیران برای اشتغال یا بازاریابی محصولاتشان کمک می‌کنیم، با اگر نتوانند بفروشند و خیلی فوری نیاز به پولش داشته باشند، خودمان می‌خریم و سر فرصت می‌فروشیم. گاهی هم ابزار کار را برایشان تهیه می‌کنیم و آن‌ها به صورت اقساطی برمی‌گردانند. به این ترتیب، خانواده‌ها نیز ارتباط خوبی با مجموعه برقرار کرده‌اند، تا جایی که می‌گویند اگر کاری مایشکلی هست، به ما بگویند و مساعد را برای برگزاری کلاس‌هایمان هماهنگ می‌کنند.

لحظه‌های شیرین خدمت

این مدرس جهادی در پایان، خاطرات ماندگارش از فعالیت در انجمن «یاس» را این‌گونه شرح می‌دهد: یکی از مشکلات ما نبود یا کمبود ابزار کار مانند چرخ خیاطی است. یادم نمی‌رود برای یکی از دوره‌های خیاطی، با اینکه برای دریافت چرخ با جایی هماهنگ کرده بودیم، دوسه روز مانده به شروع دوره، زیر قولشان زدند و خیلی نگران بودیم. روز شروع، این مسئله را به‌مربی‌گفتم. خیلی ناراحت شد. ولی امیدوار بود و می‌گفت نگران نباش، درست می‌شود. گفتم یک ماه است تلاش می‌کنیم، اما فراهم نشده است، حالا چطور در یک ساعت درست می‌شود؟! چند دقیقه بعد همسر امام‌جماعت مسجد محله را دیدیم که گفت حاج آقا گفته است شما چرخ لازم دارید، می‌خواهید چرخم را بیاورم؟ خواهرم نیز چرخ دارد. به این ترتیب در عرض چند دقیقه دو چرخ خیاطی فراهم شد. خیلی شوکه و خوش‌حال شدیم. همچنین یکی از دانش‌آموزان با اینکه تا کلاس پنجم در کلاس‌ها شرکت می‌کرد، به‌علت مشکلاتی که داشت، نتوانست در آزمون ورودی کلاس ششم حصصاً قبولی بیاورد. با وجود این، از شدت علاقه، خودش در خانه آن‌قدر تمرین کرد که در آزمون بعدی قبول و وارد مجموعه شد. این خیلی برایم جالب بود.

عکس:مهرداد سنگانی-شهرآر

چشم‌ن روشن

باز هم هیئتی‌ها دست به خیر شدند

برخی افراد تا حرف از هیئت و عزاداری به میان می‌آید، فوری ژست روشن‌فکری می‌گیرند و مثلاً می‌گویند به‌جای هیئت، هزینه‌اش را خرج نیازمندان می‌کردید! نه اینکه با یادآوری این حرف، بخوابیم بگویم به حرف این افراد می‌شود استاد کرد، اما دست کم جا دارد این موضوع را یادآوری کنیم که هیئتی‌ها همیشه در کارهای خیر پیش‌قدم هستند و اصلاً هیئتی‌پدانی‌می‌شود که به مشکلات مردم و نیازمندان بی‌تفاوت باشد. نمونه‌اش همین بچه‌هیئتی‌های شهر ملارد که شب شهادت امام‌صادق (ع) دست به دست هم دادند تا زمینه آزادی یکی از پدران زندانی شهرشان را فراهم کنند. اکنون سؤال ما از آن دسته افرادی که مدام بساط هیئت و خرج‌هایش را به جالش می‌کشند، این است که اگر به برکت مراسم عزاداری امام‌صادق (ع) نبود، چطور می‌شد ۱۰۵ میلیون تومان جمع کرد و پدری را به آغوش خانواده‌اش برگرداند؟

بگذریم و به جایش شیرینی این خبر را بار و اتنی از رسول اکرم (ص) دوچندان کنیم. گفته می‌شود رسول اسلام (ص) در واکنش به پرداخت بدهی مسلمانانی توسط امیرالمومنین (ع) خطاب به ایشان می‌فرماید: «خدا از اسلام به‌تو جزای خیر دهد و چنان که برادر دینی‌ات را از بددهکاری رها نیدی، خدا نیز تو را رها نهد.» بله، دست‌گیری از بددهکاران، سیره اهل بیت (ع) است و حرکت در این مسیر یعنی گام گذاشتن در راه آل... (ع).

یادداشت

قرارگاه اجتماعی برای همه شهر

شورای ششم درحالی مسئولیت اداره شهر را قبول کرد که شهر بیشتر از آنکه نیازمند برنامه‌های عمرانی باشد، نیازمند ارائه برنامه‌های اجتماعی و فرهنگی بود و تمهیدات و برنامه‌ها برای کاهش آسیب‌های اجتماعی اولین اولویت اجرایی مدیریت شهری به‌شمار می‌آمد. بنابراین تشکیل قرارگاهی برگرفته از مدل اداره جنگ تحمیلی که با پیروزی و تجربه موفق نیز همراه شده بود، نخستین گام در این عرصه است و در این راستا مداخلیت شهرداری در ارائه خدمات اجتماعی (هرگونه خدمات مادی و معنوی به اقشار مختلف جامعه در راستای تأمین نیازهای مشترک و عمومی آن‌ها) بنا بر قانون، در کنار دیگر نهادهای متولی اصلی ملاق تصمیم و عمل واقع شد و اگرچه با توجه به تمهیم و گسترش حوزه عمل شهرداری‌ها در جهان به سمت حوزه رفاه و تأمین اجتماعی (امور مربوط به حمایت‌ها و مساعدت‌های اجتماعی مردم به‌طور اعم و اقشار و گروه‌های خاص و نیازمندان به‌طور اخص مانند معلولان و بی‌خانمان‌ها) درخو تحلیل است، اما چون اکنون متأسفانه فقط تبعات و عوارض منفی نابسامانی‌ها قرار دارند، وظایف و مأموریت‌ها، اختیارات قانونی و از همه مهم‌تر منابع (اعتبارات بودجه عمومی و دولتی) آن در اختیار نهادهای دیگری است و شهرداری‌ها از این منابع جبرانی، صیانتی و تأمین‌ی محروم‌اند. همچنان اصل ماجرا محل بحث است و باب آن باز مانده است.

با این همه، عزم جدی مدیریت شهری برای رسیدگی به کیفیت زندگی شهروندان و رفع چهره‌های بارز و خشن فقر و فلاکت از چهره شهر، اقدامی درخور تحسین و ستودنی است. آنچه در این میان شهرداری را اذیت می‌کند، نبود مدیریت منسجم، یکپارچه و روشمند در ارتباط با سامان‌دهی خدمات اجتماعی شهر است که همین امر منجر به بروز سوءاستفاده‌هایی از ناحیه متقاضیان حرفه‌ای این موضوع نیز شده است. با این تفاسیر، به نظر می‌رسد احاله امر ایجاد پیشخوان‌ها یا دارگاه‌های خدمات اجتماعی در همه مناطق شهری با بهره‌گیری از ظرفیت سترگ شوراهای اجتماعی محلات، البته با ایجاد شبکه یکپارچه و به‌هم پیوسته مبتنی بر همه ابزارها، سامانه‌های الکترونیک و بانک‌های اطلاعاتی همه سازمان‌ها و نهادهای متولی، به‌عنوان مقدمات ضروری، می‌تواند باعث صرفه‌جویی و تجمیع و تمرکز خدمات و کاهش سفرهای درون شهری و نیز سرعت و آسانی زیادی در سطح دسترسی شهروندان، غربالگری و نیازمندی‌یابی دقیق و در نتیجه ارائه حمایت‌ها و مساعدت‌های اجتماعی به نیازمندان واقعی حاصل شود.

سید شاریاتی دبیر هیئت‌مدیره انجمن دانشجویان شهرداری مشهد

نگاه

تور نیم‌روزه در آرامگاه فردوسی

پنجشنبه هفته گذشته به مناسبت «ده حماسه ایران و سالروز بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی» جمعی از همکارانمان با خانواده‌هایشان از آرامگاه فردوسی بازدید کردند. در این برنامه نیم‌روزه خبرنگاران، عکاسان و... امروزه فردوسی و توس بازدید کردند و در ادامه با حضور درموزه «شه لافتی» پای شاهنامه خوانی پهلوان رستم نشستند. در پایان این برنامه، مؤسسه شهرآر از پهلوان رستم قدردانی کرد.

